

Bu belgenin resmi olmayan çevirisi Türkiye'de Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi için Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması projesi kapsamında Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından ortak finanse edilmiştir. Çeviri resmi çeviri olmayıp, çevirmenin yegâne sorumluluğu altındadır.

Yargılama süresinin aşırı uzunluğuna karşı etkili çözümler hakkında Üye Devletlere yönelik CM/Rec(2010)3 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı

(24 Şubat 2010 tarihinde Bakan Vekillerinin 1077. Toplantısında Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir)

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 15.b maddesi uyarınca,

16 ve 17 Mayıs 2005 tarihinde Varşova'da gerçekleşen Üçüncü Zirvede bir araya gelen Avrupa Konseyi Üye Devletleri Devlet ve Hükümet Başkanlarının, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin (ETS No. 5 - bundan böyle, "Sözleşme" olarak atıfta bulunulacaktır) ihlali konusunda tartışmaya açık bir şikâyeti bulunan herkesin, etkili başvuru yollarına başvurabilmesi konusundaki kararlılıklarını ifade ettiklerini hatırlatarak;

İç hukuk yollarının iyileştirilmesi hakkında Üye Devletlere yönelik [Rec\(2004\)6](#) sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı'nı hatırlatarak ve özellikle yargılama süresinin aşırı uzunluğu bağlamında, Üye Devletlere uygulamaya ilişkin rehberlik sunarak bu Tavsiye Kararı'nın esas alınmasını amaçlayarak;

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ulusal ve Avrupa düzeyinde etkili bir şekilde uygulanmasının sağlanmasına yönelik sürdürülebilir eyleme ilişkin Bakanlar Komitesi Bildirisi'ni de (19 Mayıs 2006 tarihinde 116. oturumda kabul edilmiştir) hatırlatarak;

Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonunun (Venedik Komisyonu) ve Avrupa Adalet Etkinliği Komisyonu başta olmak üzere, diğer Avrupa Konseyi organlarının çalışmalarını memnuniyetle karşılayarak;

Yüksek Sözleşmeciler Tarafının, yetki alanlarındaki herkese, Madde 6.1'de belirtilen makul süre içinde yargılanma hakkı ve Madde 13'te belirtilen etkili hukuk yoluna başvuru hakkı da dâhil olmak üzere, Sözleşme ile korunan hak ve özgürlüklerin temin edilmesine ilişkin Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerini vurgulayarak;

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (bundan böyle "Mahkeme") içtihadının ve özellikle pilot kararlarının, bu bağlamda Üye Devletlere önemli ölçüde rehberlik ve kılavuzluk sunduğunu hatırlatarak;

Adaletin tesis edilmesinde yaşanan aşırı gecikmelerin, özellikle hukukun üstünlüğünün gözetilmesi ve adalete erişim açısından büyük bir tehlike teşkil ettiğini vurgulayarak;

Çoğunlukla sistematik sorunlardan kaynaklanan yargılama süresinin aşırı uzunluğunun, Mahkemeye sunulan başvurulardaki en yaygın konu olması ve dolayısıyla, bu durumun Mahkemenin etkililiği ile Sözleşme'ye dayanan insan haklarının korunması sistemi açısından doğrudan bir tehdit teşkil etmesi konusundaki endişesini dile getirerek;

Yargılama süresinin aşırı uzunluğunun ele alınması amacıyla tedbirler alınmasının, yerindenlik ilkesi uyarınca, Üye Devletlerde insan haklarının korunmasının artırılmasına ve Mahkemeye sunulan başvuru sayısının azaltılmasına yardımcı olunması da dâhil olmak üzere, Sözleşme sisteminin etkililiğinin sürdürülmesine katkı sağlayacağına inanarak;

Üye Devlet Hükümetlerine, aşağıdaki hususları yerine getirmeleri yönünde tavsiyede bulunur:

1. Ulusal nitelendirmelerine bakılmaksızın, medeni hak ve yükümlülüklerin veya herhangi bir suçun belirlenmesinin söz konusu olabileceği ulusal yargılamaların tüm aşamalarının makul bir sürede karara bağlanması için gerekli tüm adımların atılması;
2. Bu amaçla, aynı zamanda 6. maddenin daha sonraki ihlallerinin önlenmesi için, aşırı uzun sürme riski bulunan yargılamaların ve temel nedenlerin belirlenmesine yönelik mekanizmalar bulunmasının sağlanması;
3. Temel bir sistematik sorun nedeniyle yargılamaların aşırı uzun sürmesi durumunda, bu sorunun ve münferit davalardaki etkilerinin ele alınması için tedbirler alınması ihtiyacının farkında olunması;
4. Yargılamaların aşırı uzun sürmesinin önlenmesi amacıyla bu gibi yargılamaların aşırı sürmesini önlemeye yönelik araçların mevcut olmasının sağlanması;
5. Makul bir süre içinde adil yargılanma hakkının ihlaline ilişkin tüm ileri sürülebilir iddialar ile ilgili olarak, ulusal makamlar nezdinde etkili hukuk yollarının bulunması için gerekli tüm adımların atılması;
6. Medeni hak ve yükümlülüklerin veya herhangi bir suçun belirlenmesinin söz konusu olabileceği yargılamaların tüm aşamalarına ilişkin olarak, bu türden hukuk yollarının mevcut olmasının temin edilmesi;
7. Bu amaçla, yargılamaların aşırı uzun sürdüğü durumlarda, ihlalin açıkça veya esas itibarıyla kabul edilmesi ve:
 - a. Mümkün olması hâlinde, yargılamaların hızlandırılmasının sağlanması veya
 - b. Mağdurlara, maruz kaldıkları her türlü dezavantaj nedeniyle tazminat ödenmesi veya tercihen,
 - c. İki tedbirin bir arada bulunmasına göre ödeme yapılması;
8. Yargılamaların hızlandırılmasına veya çözüm sunulmasına yönelik taleplerin, yetkili makam tarafından hızlı bir şekilde ele alınmasının ve yetkili makam tarafından etkili, yeterli ve erişilebilir bir hukuk yolu sunulmasının sağlanması;
9. Verilebilecek tazminat miktarlarının makul ve Mahkeme içtihadı ile uyumlu olmasının sağlanması ve bu bağlamda, aşırı uzun süren yargılamaların manevi tazminata neden olacağı yönündeki sağlam, ancak aksi ispat edilebilir karinenin kabul edilmesi;
10. Uygun hâllerde, aşırı uzun sürmüş ceza yargılaması veya idari yargılamalarda yaptırımların azaltılması veya yargılamaların sonlandırılması gibi parasal olmayan belirli çözüm şekillerinin ön görülmesinin değerlendirilmesi;
11. Uygun hâllerde, Mahkemede bekleyen başvuruların ulusal düzeyde çözüme kavuşturulabilmesi için, yargılamaların aşırı uzun sürmesi sorununun ele alınmasına yönelik yeni tedbirlerin geriye dönük olarak uygulanabilirliğinin öngörülmesi;
12. Bu Tavsiye Kararı'nın hükümleri uygulanırken, Karar'ın beraberindeki İyi Uygulama Rehberi'nden ilham alınması ve rehberliğine başvurulması ve bu amaçla, bu Tavsiye Kararı ve Rehber metninin, gerekiyorsa ülkenin dilinde/ dillerinde, etkili bir şekilde tanınacak ve ulusal makamlarca dikkate alınacak şekilde yayımlanarak dağıtılmasının sağlanması.